

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 9 maj 2008

B 927-07

KLAGANDE

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

MOTPART

TR

Ombud och offentlig försvarare: Advokat AL

SAKEN

Förolämpning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges dom den 31 januari 2007 i mål B 3773-06

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer hovrättens dom, utom såvitt avser frågan om ersättning till försvararen, och återförvisar målet till hovrätten för vidare handläggning.

För biträde åt TR i Högsta domstolen tillerkänns AL ersättning av allmänna medel med ettusentrehundrafemtioen (1 351) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 270 kr.

Det ankommer på hovrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om återbetalningsskyldighet gentemot staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen undanröjer hovrättens dom och återförvisar målet till hovrätten för vidare handläggning.

TR har bestritt ändring.

SKÄL

Frågan i målet är om den särskilda åtalsregeln i 20 kap. 5 § första stycket brottsbalken medför att det förolämpningsbrott som TR påstås ha gjort sig skyldig till får åtalas av åklagare.

Enligt 20 kap. 1 § första stycket första meningen brottsbalken skall den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling

eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften dömas för tjänstefel. Enligt andra meningen skall dock inte dömas till ansvar om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa.

Av fjärde stycket samma paragraf framgår att första stycket inte skall tillämpas om gärningen är belagd med straff enligt någon annan bestämmelse. Innebörden av den föreskriften är *dels* att den som åsidosatt vad som gäller för uppgiften på sätt som sägs i första stycket genom att begå ett annat brott skall dömas för detta brott och inte för tjänstefel, *dels* att den särskilda ansvarsbegränsningen i andra meningen inte är tillämplig i sådana fall.

Åklagaren har påstått att TR har åsidosatt vad som gällde för hans uppgift som polisman genom att tilltala AS på det sätt som anges i gärningsbeskrivningen. I överensstämmelse med föreskriften i 20 kap. 1 § fjärde stycket brottsbalken har han i första hand gjort gällande att TR skall dömas för förolämpning och i andra hand (för det fall att gärningen inte skulle vara att bedöma som förolämpning) för tjänstefel.

Enligt 5 kap. 5 § brottsbalken gäller som huvudregel att förolämpning enligt 3 § samma kapitel inte får åtalas av annan än målsägande. I paragrafen anges vissa undantag från huvudregeln som inte är tillämpliga i förevarande mål. Enligt 20 kap. 5 § första stycket brottsbalken får emellertid åklagare, utan hinder av vad som annars är föreskrivet, åtala för brott varigenom arbetstagare hos staten eller hos kommun eller annan därmed likställd person har åsidosatt vad som åligger honom i utövningen av anställningen eller uppdraget. Något hinder mot åtal för förolämpning föreligger därför inte under

förutsättning att åklagaren påstår att gärningen inneburit ett sådant åsidosättande som anges i bestämmelsen. (Jfr NJA 1997 s. 359, där åklagaren inte hade gjort något sådant påstående.)

Hovrättens dom skall därför undanröjas och målet återförvisas dit för vidare handläggning.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gertrud Lennander, Dag Victor, Ella Nyström, Kerstin Calissendorff och Lena Moore (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Kenneth Truedsson